

Ölkəmizdə əhalinin keyfiyyətli və fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təmin olunması istiqlamətində mühüm addımlar atılır

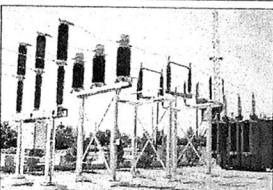
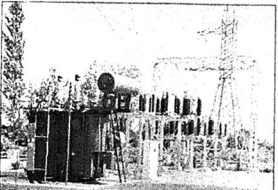
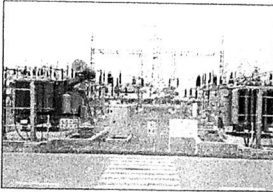
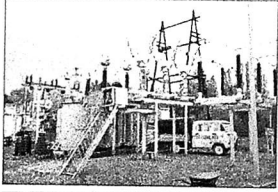
Bütün sahələrdə mühüm inkişaf əldə etmiş Azərbaycan enerji sahəsində də əsaslı nailiyyətlərə imza atır. Vurğulanmalıdır ki, respublikamızda 2004-cü ildən bəri həyata keçirilən regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair müvafiq Dövlət proqramlarının uğurlu icrası ölkə boyu enerji sektorunda da müsbət reallıqların yaranmasına yol açıb. Bunu həm də müasir infrastruktur quruculuğunun timsalında aydın şəkildə müşahidə etmək mümkündür. Məhz ardıcılıqla həyata keçirilən proqramlar, yeni layihələr sayəsində Azərbaycanın infrastruktur təminatı əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmlənib. Məlumat üçün bildirək ki, 2004-cü ilə qədər Azərbaycanda cəmi 9 elektrik stansiyası mövcud idi və onların ümumi potensialı 3900 meqavata bərabər idi. Son 15 il ərzində isə respublikamız məqsədyönlü investisiya qoyuluşu sayəsində onlarla elektrik stansiyası tikməyə nail olub. Hazırda ölkənin elektroenergetika sistemində ümumi gücü 6000 MVt-dan artıq olan...

⇒ Bax səh. 7

Ölkəmizdə əhalinin keyfiyyətli və fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təmin olunması istiqamətində mühüm addımlar atılır

"Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti tərəfindən regionlarda elektrik enerjisinin verilişini təmin edən infrastruktur yenilənir, hava ötürücüləri dəyişdirilir

Bütün sahələrdə mühüm inkişaf əldə etmiş Azərbaycan enerji sahəsində də əsaslı nailiyyətlərə imza atır. Vurğulanmalıdır ki, respublikamızda 2004-cü ildən bəri həyata keçirilən regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair müvafiq Dövlət proqramlarının uğurlu icrası ölkə boyu enerji sektorunda da müsbət reallıqların yaranmasına yol açıb. Bunu həm də müasir infrastruktur quruculuğunun təmsilində aydın şəkildə müşahidə etmək mümkündür. Məhz ardıcılıqla həyata keçirilən proqramlar, yeni layihələr sayəsində Azərbaycanın infrastruktur təminatı əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmlənib.

Məlumat üçün bildirək ki, 2004-cü ilə qədər Azərbaycanda cəmi 9 elektrik stansiyası mövcud idi və onların ümumi potensialı 3900 meqavata bərabər idi. Son 15 il ərzində isə respublikamız məqsədyönlü investisiya qoyuluşu sayəsində onlarla elektrik stansiyası tikməyə nail olub. Hazırda ölkənin elektroenergetika sistemində ümumi gücü 6000 MVT-dan artıq olan 38 elektrik stansiyası fəaliyyət göstərir. Onlardan 16-sı istilik elektrik stansiyası, 12-si su elektrik stansiyası, 6-si kiçik su elektrik stansiyası, 1-1 hibrid tipli elektrik stansiyası və 3-ü günəş elektrik stansiyasıdır.

Bu istiqamətdə atılan addımlardan danışarkən vurğulamaq yerinə düşər ki, energetika sahəsində müəyyən edilən uğurlu strategiyanın davamı olaraq yaradılmış "Azərişiq" tərəfindən "Paylayıcı elektrik şəbəkələrinin yenidənqurulması və inkişaf etdirilməsi məqsədilə 2016-2025-ci illər üzrə Master Plan" hazırlanaraq təsdiqlənib və hazırda uğurla davam etdirilir. Beləliklə, ötən illər ərzində ölkə üzrə 44 ədəd 110 kV-luq, 167 ədəd 35 kV-luq yarımstansiyalar və 5 mindən çox transformator məntəqəsi inşa olunub, 54 min kilometr hava və kabel xətti çəkilib, 1 milyon 600 mindən artıq müasir tipli elektron sayqaclar quraşdırılıb. Görülmüş tədbirlər nəticəsində regional şəbəkələrdə xroniki hal almış ifrat yüklənmələr, qəza açıqlmaları minimuma endirilib, şəbəkələrin güc qəbul etmə qabiliyyəti iki dəfədən çox artırılıb, istehlakçılarının, xüsusən də meqalayihəların və mötəbər bəyməlxalq tədbirlərin stabil enerji təchizatı təmin olunub. Paylayıcı şəbəkənin dayanıqlılığının artırılması texniki itkilərin azalmasına səbəb olub.

Qeyd edilməlidir ki, 2006-cı ildə Cənub bölgəsində inşa edilən 87 MVT gücündə olan Astara, Şəki, Xaçmaz elektrik stansiyaları, eləcə də 5 MVT gücündə Naxçıvan Muxtar Respublikasında Vayxır su elektrik stansiyası, 64 MVT gücündə Naxçıvan qaz-turbin elektrik stansiyası, 87 MVT Naxçıvan elektrik stansiyası istifadəyə verilib. Bununla yanaşı, sonrakı illərdə 104 MVT gücündə Bakı elektrik stansiyasının, 300 MVT gücündə Səngəçal elektrik stansiyasının, 104 MVT gücündə "Şahdağ" elektrik stansiyasının, 525 MVT gücündə Sumqayıt elektrik stansiyasının, 20 MVT gücündə Biləv su elektrik stansiyasının, 5,6 MVT gücündə Qobustan Hibrid elektrik stansiyasının, 25 MVT gücündə "Şəmkirçay" su elektrik stansiyasının, 780 MVT gücündə "Cənub" elektrik stansiyasının, 25 MVT gücündə "Taxtakörpü" su elektrik stansiyasının və digərlərinin açılışı keçirilib. Ötən il "Pirallahı" günəş elektrik stansiyası, "Balakan-1" kiçik su elektrik stansiyası, "Çiçəkli" kiçik su elektrik stansiyası respublikanın elektroenergetika

sistemində daxil edilib. Bundan başqa, Yevlax rayonu ərazisində altmış il əvvəl inşa olunmuş Varvara Su Elektrik Stansiyasının yenidən qurulması işləri yekunlaşdırılıb. Yenidənqurma nəticəsində stansiya 18 MVT qoyuluş gücünə çatdırılıb.

Infrastruktur yenilənməsi öz növbəsində ölkəmizdə enerji istehsalının da artımına yol açıb. Cari ilin 4 ayı ərzində əldə edilən nəticələr də deyilənləri təsdiqləyir. Belə ki, Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən, 2018-ci ilin dörd ayı ərzində ölkədə 7 milyard 850,3 milyon kilovat/saat elektrik enerjisi istehsal olunub. Bu həcm 7 milyard 23 milyon kilovat/saati istilik elektrik stansiyalarında, 517,1 milyon kilovat/saati su elektrik stansiyalarında, 11,3 milyon kilovat/saati günəş elektrik stansiyalarında (GES), 5,4 milyon kilovat/saati külək elektrik stansiyalarında (KES), 0,6 milyon kilovat/saati isə şərti termik stansiyalarda istehsal edilib.

Ölkədə yeni generasiya güclərinin yaradılması ilə paralel şəkildə, paylayıcı şəbəkənin dayanıqlılığının artırılması da diqqət mərkəzində saxlanılır. Bu istiqamətdə işlər Azərbaycanın bütün regionlarını əhatə edir. "Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (ASC) paylayıcı şəbəkədə tikinti, yenidənqurma və bərpa işlərinin miqyasını artırmaqdadır. Xüsusi olaraq vurğulayaq ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığı və tövsiyələri əsasında ölkəmizdə enerji istehsalında və istehlakındakı keyfiyyətli ildən-ilə artmaqdadır.

Məsələn, son məlumata görə, ölkəmizin cənub regionunda elektrik enerjisi infrastrukturunu yenidən qurulur. Belə ki, Səhmdar Cəmiyyət tərəfindən cənub regionunda aparılan yenidənqurma işləri davam etdirilir. İstisna müddətini başa vurmuş elektrik şəbəkələri yenidən qurulur. Texniki itkilərin səviyyəsinin minimuma endirilməsi, əhalinin, kənd təsərrüfatı, sənaye, turizm və işə obyektlərinin keyfiyyətli və fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təmin edilməsi üçün 2018-ci ilin 9 ayı ərzində əsaslı işlər görüldü. Azərbaycanın turizm sektoruna daxil olan Lerik rayonunda da sürətli yenidənqurma işləri aparılır. Xüsusən də qış aylarında bu ərazidə kəskin hava şəraitini nəzərə alaraq, "Azərişiq" ASC çətin relyefdə ən etibarlı elektrik dayaqları ilə dayanıqlı enerji nəqliyə nail olub. Rayonun bir çox kəndlərində, eləcə də rayon mərkəzindən İrəvan sərhəd istiqamətində 35 kilometr məsafədə yerləşən Zuvand adlanan ərazidə təmir-bərpa və yenidənqurma işləri həyata keçirilib. "Cənub" Regional Elektrik Təchizatı və Satış İdarəsinə (RETSI) daxil olan Lerik Elektrik Şəbəkəsi bu ilin 9 ayı ərzində 110 kilovoltluq hava xəttində 136 ədəd yararsız ağac dirəkləri dəmir dayaqlarla əvəz edib. Rayonun bir sıra kəndlərində elektrik enerjisinin ötürülməsində bütün problemlər tamamilə aradan qaldırılıb, dayanıqlı və etibarlı enerji təchizatı üçün 12 min metr SIP kabelləşmə aparılıb, 400-dək yeni dəmir dayaqlar basdırılıb. Yeni güc mənbələrinin yaradılması üçün 9 ay ərzində 10-dan yuxarı kompleks transformator məntəqəsi (KTM) quraşdırılıb. Abonentlərin sayı ilə təmin edilməsində də xeyli uğura nail olunub. Cari ildə Lerik rayonunda 1200-dən çox istehlakçı yeni sayqacla təmin edilib.

"Cənub" RETSI-yə daxil olan Yarıdmalı rayonunda da bu ilin 9 ayı ərzində elektrik enerjisinin ötürülməsində

əhəmiyyətli dəyişikliyə nail olunub. Abonentlərin etibarlı və dayanıqlı elektrik enerjisi ilə təminatı üçün "Azərişiq" ASC tərəfindən Yardımlı rayonu ərazisində 70 ədəd 10 kilovoltluq metal dayaqlar, 828 ədəd 0,4 kilovoltluq metal dayaqlar basdırılıb, 38 220 metr məsafədə kabelləşmə işi aparılıb. Yeni güc mənbəsi kimi 9 ədəd KTM quraşdırılaraq istifadəyə verilib. Rayonun bütün kəndlərində çətin relyef və məsafə uzaqlığına baxmayaraq, təmir-bərpa işləri aparılıb, abonentlər etibarlı elektrik enerjisi ilə təmin olunub.

Eləcə də ölkəmizin qərb bölgəsində enerji istehsalı ilə bağlı mühüm addımlar atılmaqdadır. Belə ki, Tovuz rayonunda elektrik enerjisinin verilişində keyfiyyət artırılmaqdadır. Bu ilin ilk yarısında görülən işlər sırasında 8 kilometr uzunluğunda olan 6 kilovoltluq (kV) "Aqropark" hava xətti də var. Tam tikilib istifadəyə verilən bu xətt vasitəsilə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı üçün müsbət şərait yaranılıb. Uzunluğu 5,74 kilometr olan "Ağdam" hava xəttində isə dayaqlar tam dəyişdirilib, bəzi yerlərdə 10 kV-luq dayaqlar da quraşdırılıb. Rayonun Hunanlar kəndində 3 ədəd, Sarıtala və Qaraboyunlar kəndlərində isə 2 ədəd kompleks transformator məntəqəsi (KTM) quraşdırılıb, ötürücü dayaqlar dəyişdirilib və SIP kabelləşmə işi aparılıb. Rayonun Qovlar qəsəbəsində yeni transformator quraşdırılıb. 810 abonentin mövcud olduğu Əlimərdanlı kəndində isə 9 ədəd KTM quraşdırılıb. Özünü daşıyan naqillər üçün 1219 ədəd dayaqlar yenilənib, 35 min 765 metr məsafədə kabelləşmə işi aparılıb.

Qeyd edildiyi kimi, ölkə Prezidentinin tapşırıqları əsasında enerji istehsalı və istehlakının keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində aparılan fəaliyyət regionlarımızın, hətta ucaq kəndlərin belə fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təminatında əsaslı rol oynayıb. Bu ilin avqustunda İsmayılı rayonunda yenidən qurulan 110/35/10 kilovoltluq 2x16 MVA gücə malik "İsmayılı" yarımstansiyasının açılışı olub. İsmayılı Elektrik Şəbəkəsinin xidməti ərazisində son üç ildə aparılan geniş tikinti, yenidənqurma və bərpa işləri nəticəsində rayonun kəndlərinin və ətraf ərazilərin elektrik təchizatının yaxşılaşdırılması, inkişafda olan turizm, həmçinin kənd təsərrüfatı obyektlərinin elektrik enerjisi ilə təminatının ödənilməsi üçün geniş imkanlar yaranıb. Bu illərdə rayonda xeyli hava xətləri çəkilib, üç kəndin elektrik şəbəkəsi özünüdaşıyan izolyasiyalı naqillərlə əvəzlənib. Bununla da İsmayılı Elektrik Şəbəkəsinin qoyuluş gücü artıb, texniki itkilər ciddi şəkildə azalıb. Qeyd edək ki, yaxın perspektivdə 110/10 kilovoltluq "Qubaxəlilli" yarımstansiyasının yenidən qurularaq 110/35/10 kilovoltluq gərginlik sinfinə keçirilməsi, 35/10 kilovoltluq "Ağcağ" yarımstansiyasının tikilməsi nəzərdə tutulur.

Müasir üslubda yenidən qurulan "İsmayılı" yarımstansiyası vasitəsilə İsmayılı şəhərinin və ətraf 14 yaşayış məntəqəsinin, 35 kilovoltluq Başqal və 35 kilovoltluq İvanovka hava xətlərinin üzərində olan 35/10 kilovoltluq "Girdimənçay", "Zərgəran", "Yeni Başqal" və "İvanovka" yarımstansiyalarının elektrik enerjisi ilə təchizatı həyata keçirilib. Ümumiyyətlə, 22 min 148 abonentin elektrik enerjisi ilə təminatı 110/35/10 kilovoltluq "İsmayılı" yarımstansiyası vasitəsilə yerinə yetirilib.

Eyni zamanda, ölkədə yeni generasiya güclərinin yaradılması və dayanıqlı, yüksəkkeyfiyyətli enerji təchizatı, istehsalı və istehlakı sisteminin qurulması ilə bağlı perspektiv planlar da kifayət qədər genişdir. Qeyd edilməlidir ki, icra olunan müvafiq Dövlət proqramları, həyata keçirilən tədbirlər ölkəmizin bütün regionlarının fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təminatına yönəlib.

— Pərviz SADAYOĞLU

"Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kəndli İdarəetmə Vəzirlərinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçün"